

Kommittédirektiv

Dir.
2015:132

Tilläggsdirektiv till utredningen
om medverkan av tjänsteleverantörer
vid hantering av ansökningar
om uppehålls- och arbetstillstånd
(UD 2015:01)

Beslut vid regeringssammanträde den 10 december 2015

Utvidgning av och förlängd tid för uppdraget

Regeringen beslutade den 7 maj 2015 kommittédirektiv om medverkan av tjänsteleverantörer vid hantering av ansökningar om uppehålls- och arbetstillstånd (dir. 2015:50).

Den särskilda utredaren får nu i uppdrag att även utreda behovet av och förutsättningarna för en förändrad hantering av uppehållstillståndskort (UT-kort).

Utredningstiden förlängs och uppdraget ska redovisas i sin helhet senast den 16 maj 2016.

Regelverket och problemen med dagens hantering av uppehållstillståndskort

År 2002 antogs förordning (EG) nr 1030/2002 om en enhetlig utformning av uppehållstillstånd för medborgare i tredjeland. År 2008 beslöt EU om en ändring, genom förordning (EG) nr 380/2008, med innebörden att biometriska kännetecken skulle införas i ett särskilt UT-kort. Syftet var att skapa en mer tillförlitlig koppling mellan innehavaren och hans eller hennes uppehållstillstånd. Det syftade i sin tur till att skydda uppehållstillstånden mot bedräglig användning samt förebygga

och beivra olaglig invandring och bosättning. Enkelt uttryckt skulle det stå klart att det är samma person som har beviljats uppehållstillstånd som reser in. Förfarandet med att samla in de biometriska kännetecknen skulle fastställas i enlighet med de nationella rutinerna i respektive medlemsstat.

Bestämmelser om UT-kort infördes 2011 i utlänningslagen (2005:716). Den svenska ordningen innebär som huvudregel att en person ska ansöka om uppehållstillstånd samt lämna de biometriska uppgifterna som ska infogas i kortet vid en utlandsmyndighet före inresan till Sverige. Det gäller även om personen t.ex. ansökt elektroniskt och tillståndsärendet som sådant inte kräver ett besök. Om uppehållstillstånd beviljats den sökande produceras kortet i Sverige och skickas därefter med diplomatpost till utlandsmyndigheten. Det medför ofta att ytterligare en resa till utlandsmyndigheten kan krävas för att hämta ut kortet och att resan till Sverige först kan ske flera veckor efter beslutet om uppehållstillstånd. I vissa fall kan dock UT-kortet skickas till den som beviljats uppehållstillstånd eller till ett honorärkonsulat närmare hemorten.

Dagens ordning för följaktligen med sig kostnader och besvär för den sökande. Dessutom medför nuvarande ordning en rad arbetsuppgifter, förfrågningar och logistiska problem för såväl utlandsmyndigheterna som Utrikesdepartementets kurir-expedition och även för Migrationsverket som belastas med kostnader för transporten av UT-korten.

Trots att UT-korten innehåller biometriska uppgifter kontrolleras inte dessa i dag vid inresa till Schengenområdet. Det innebär att UT-kortet i praktiken inte medför den ökade säkerhet vid inresa i Schengen som åsyftades genom ändringen av EU-förordningen 2008. En vanlig ordning bland Schengenländer är dessutom att utlänningen beviljas en nationell visering (D-visering) för inresan medan UT-kortet produceras och tillhandahålls utlänningen efter inresa. De biometriska uppgifterna kan antingen lämnas i det land som har utfärdat uppehållstillståndet eller i utlandet.

Enligt artikel 18 i Schengenkonventionen är nationella viseringar sådana viseringar som avser vistelser som överstiger tre månader. Dessa ska vara utfärdade i enlighet med nationell

lagstiftning eller EU-rätten. I Sverige kan en nationell visering beviljas om det finns särskilda skäl.

För personer som beviljats uppehållstillstånd och är viseringsfria gäller att de ska resa till Sverige och lämna biometri och få sitt UT-kort efter ankomst.

Det utvidgade uppdraget

Utredaren ska bedöma behovet av och förutsättningarna för en förändrad UT-kortshantering. I bedömningen ska utredaren bl.a. beakta att hanteringen sammantaget ska vara effektiv och rättssäker vilket inbegriper en tillfredsställande kontroll av att endast personer med uppehållstillstånd reser in i landet.

Utredaren ska därför

- analysera för- och nackdelar samt risker med dagens ordning och en eller flera alternativa ordningar för Sveriges del,
- redovisa andra relevanta Schengenländers ordningar för och erfarenheter av tillstånd för inresa samt utfärdande av UT-kort,
- om det är lämpligt föreslå en alternativ ordning, inklusive nödvändiga författningsändringar som harmonierar med EU-rätten.

Redovisning av uppdraget

Uppdraget ska redovisas i sin helhet senast den 16 maj 2016.

(Utrikesdepartementet)